Пише: Патријарх васељенски Вартоломеј
недеља, 22 новембар 2009 22:26

Ваша Блаженства, Преосвећена и Богољубезњејша света браћо,

Ваше Превасходство господине Председниче Републике Србије,

Ваше Превасходство господине Председниче Владе Србије,

остали високи представници државних власти,

Ваша Височанства,

благословена чеда Мајке Цркве,

„Остари Јодај и, пун дана, умре” (II Дневн. 24, 15). Светејши Архиепископ пећки, Митрополит београдско-карловачки и Патријарх српски, нама многољубљени и уважени брат и саслужитељ Павле, пун светих дана, испунио је општечовечански дуг, а испунио је и Цркву која тријумфује на небесима великом радошћу при пријему његове блажене и очишћене душе, док је Цркву која војује на земљи, лишену његовога слатког телесног присуства, погрузио у дубоку тугу.

„Зидови Сиона (сада мислимо на духовне бедеме богоспасаване земље Србије), проливајте потоком сузе дан и ноћ!” (Плач Јеремијин 2, 18). Анђео Цркве у Београду, светилник многонапаћене земље српске, винуо се на небеса.

Браћо јерарси, благочестиво свештенство најсветије Српске Цркве, припадници монашког реда у њој, „на горама ударајте у плач и ридање, а на стазама у пустињи у нарицање” (Јерем. 9, 9)! Јер, ваш достојни духовни челник, неуморни заступник, вазда

будни чувар свештених завештања Цркве ваше и рода вашега, добри пастир и предобри подражавалац Архипастира Христа, ваш велики духовни вођа већ је прибројан својим незаборавним претходницима, а најсветију Цркву вашу оставио је у удовству. Свеколики христоименити српски народ је осиротео изгубивши духовног оца препуног љубави, богомудрог учитеља, великог утешитеља и савременог Симона Киринејца који је носио крст читавог свог народа у изузетно тешким данима, у данима дословно трагичним по Србију. Стога, народе српски, *започни тужбалицу, горко ридање и нарицање, и оплакуј га по заслузи његовој!* (Премудрост Сирахова 38, 16 - 17).

Браћо, јавна је тајна Цркве широм васељене да некадашњи Епископ рашко-призренски, потоњи Патријарх српски, сада блаженопочивши Павле (Стојчевић) није био првојерарх обичне мере. Уосталом, његов лик и читава његова појава зрачили су светошћу и праведношћу. Његов етос је био чврст као дијамант. Добровољно је био пуки сиромах, подвижник који подсећа на древне пустињске Оце, испосник, човек непрекидне молитве, благ, мирољубив и смеран срцем, али и борац који не зна за узмицање, спреман на сваку жртву кад год је за то постојала потреба. Огњени литург пред свештеним жртвеником Божјим, духоносац, он је сабрао у себи, како је некада свети Григорије Ниски рекао за Мелетија Антиохијскога, „Давидову кротост, Соломонову разборитост, Мојсијеву доброту, Самуилову правичност, Јосифову целомудреност, Данилову мудрост, Илијину ревност за веру и девственичку чистоту Јована Богослова". Био је, уосталом, богослов широкога знања, пророчки надахнути проповедник Јеванђеља, братољубив, чедољубив, веома милостив и самилостив, испуњен сваким милосрђем, помирљив, миротворац, човек отворених хоризоната који је осећао непосредан додир са савременом стварношћу и био изузетно благо Цркве наших дана. Уствари, носио је на себи печат светости. Чак и они који ствари посматрају споља, на нецрквен начин, схватали су да имају посла са необичном личношћу, са човеком друге мере и другачијег квалитета, па су га стога поштовали и онда када се њихова гледишта нису подударала са његовим ставовима. Бог га је подарио Цркви у погодном тренутку, управо тада када су његов народ и његова отаџбина имали потребу за таквим поглаварем већма него икада пре. Он који је искуствено доживео божанске тајне, свети Првојерарх, дао је решење за болни раскол такозване Слободне Српске Православне Цркве вративши је у наручје пуно љубави, наручје Српске Патријаршије. Нажалост, није имао среће да доживи аналоган благополучан завршетак и другог раскола, раскола Цркве са седиштем у Скопљу, упркос његовим упорним настојањима да се и то збуде. И поред тога, сигурни смо да ће управо то бити први предмет његових богоугодних молитава пред Свевишњим, сада када се налази пред Њим, а да ће радост решења проблема раскола доживети његов наследник.

Он, ситан и слабашан телом, био је гигант по начину размишљања и по духу. Он, Патријарх Павле, понео је бреме крста и страдања историјског и благословеног српског народа у искушењима последњих година. Он је био живи израз његовог јединства, оваплоћење Светога Предања и драгоценог наслеђа Светога Саве.

Браћо Срби, мирне душе можете да кажете за свог уснулог Патријарха: „Такав нам архијереј требаше – свет, незлобив, непорочан” (Јевр. 7, 26), достојан наследник Светога Саве, по свему достојан узвишеног и веома одговорног патријарашког достојанства, али и дорастао сложеним и болним околностима овога времена.

Лично, имали смо радост да га познајемо дуги низ година и да на најбратскији начин често са њим сарађујемо. Видели смо његову огромну бригу за свој народ, за своју отаџбину, али и за целокупну Цркву, као и за свечовечанске проблеме — за оспоравање вредности̓, морални пад, сиромаштво, неправду, безосећајност и равнодушност моћникâ према слабима, катастрофалну опасност по човекову животну средину...

Никада није било потребно да се он умори од говорења како би нас убедио у чистоту својих намера и осећања или пак у то да он у страху Божјем, са осећањем да се налази у присуству Божјем, решава сва питања, без изузетка, мала или велика.

Заиста је био украс часног сабрања Предстојатељâ Најсветијих Православних Цркава. Његов допринос успешном решавању великих црквених питања и свечовечанских проблема нашега времена био је више него запажен. Наше дружење са Његовим Блаженством, блаженопочившим Патријархом, било је извор велике радости, весеља, надахнућа и свагда дубоког узбуђења у нашој души. Утолико пре, таква осећања рађала је у нама заједничка молитва и заједничко служење свете Литургије. А за време саслуживања он није могао да прикрије узвишено духовно стање своје душе, своје духовно искуство.

Није то само лепа реч када кажемо да ће нам веома недостајати. Зато и тугујемо и жалостимо се због његовог одласка од нас иако знамо да за њега важи псаламских стих: „Часна је пред Господом смрт светих Његових” (Пс. 115, 6). Апсолутно смо уверени да његов одлазак јесте одлазак у живот, одлагање „кожних хаљина” које му више нису потребне, мирни улазак у обећано Царство, сверадосни сусрет са Пресветом Богородицом, са анђелима и са свима светима, примање неувенивог венца праведничке славе из руку Подвигоположника Бога, светозарно предстојање у вечној Литургији пред небеским жртвеником, заједно са Светим Савом и са свима који у архијерејском и свештеничком чину богољубиво и богоугодно послужише, као и непосредни, лични разговор са Богом, у којем се он већ сада моли за нас и за сав народ. То нас теши, то нас умирује, то у нама гуши тугу и сузбија жалост због тога што смо сада лишени његовог телесног присуства међу нама.

Пред часном јерархијом ваше Цркве, пред благочестивим руководством ваше државе, пред побожним свештеним клиром, богољубивим монаштвом и свеколиким ожалошћеним српским народом, тумачимо, напослетку, велику, нежну љубав и најдубље саосећање Мајке Цркве константинопољске, и изражавамо најтоплије саучешће Васељенске Патријаршије, саучешће свих овде присутних јерараха и Наше лично учешће у вашем болу због растанка. Желимо и усрдно се молимо да Пресвети Дух, молитвама блаженопочившег Патријарха, покаже достојног наследника њему, окретног крманоша Српској Цркви и новог духовног оца славном српском народу, да настави његово свесветло, богољубиво, богоугодно и за народ спасоносно служење на месту Првојерарха. Ти, пак, христољубиви, богодостојни, свих блаженстава Христових достојни, многољубљени и многооплакани брате Павле, почивај у светлости Божјој до општега васкрсења! Нека буде вечан, нестарив и свет спомен Твој!

Превео и доставио епископ бачки Иринеј